

GUIDE TILL OMBUD 2019

Studieförbundets förbundsstämma A-Ö – Liten guide för dig som är ombud

Välkommen som ombud till Studieförbundets förbundsstämma. På stämman fattas flera viktiga beslut om vår organisations framtid. Här är några saker som är bra att känna till när det gäller arbetsformer och beslut på stämman.

Acklamation (JA-rop) – se Beslut och röstning

Arbetsordning

Arbetsordningen är den här texten som beskriver hur mötet ska genomföras. Mötet kan besluta att godkänna (anta) den här arbetsordningen. Mötet kan också bestämma om ändringar. För att lägga yrkanden (förslag) skriver ombud in dem i VoteIT. Det går även bra att lämna sitt yrkande tydligt formulerat på ett pappersark till presidiet, så hjälper de till att skriva in yrkandet.

Begära ordet

På stämman debatteras olika förslag innan beslut. Debatten sker i plenum, vilket innebär att den sker när alla ombud är närvarande. Om du vill begära ordet, alltså delta i debatten genom att säga något, så skriver du upp dig på talarlistan genom mötesystemet VoteIT. Du kan även hålla upp ditt röstkort med ditt ombudsnummer. Håll då upp kortet tills mötesordföranden nickar och bekräftar att namnet är uppsatt på talarlistan.

Du kan alltid se namnen på talarlistan, både på skärmen i stämmosalen och på din digitala enhet om du är inloggad i VoteIT under mötet. Den som står näst i tur på talarlistan håller sig redo och går upp till talarstolen. I plenum talar en person i taget. Alla inlägg görs från talarstolen på scenen.

På förbundsstämman använder vi dubbla talarlistor. Det gör att personer som ännu inte har sagt något om den aktuella frågan får företräde framför de som redan har pratat. Den som presenterat ett förslag anses redan ha pratat. Den person som står näst i tur efter den aktuella talaren behåller alltid sin plats, oberoende av om de står på första- eller andrataralarlistan. Den första talarlistan måste vara tom innan personer på den andra talarlistan får börja tala. Det här gör vi för att alla ska få chansen att yttra sig och inte samma person ska vara i talarstolen jämt. Talarlistan kan brytas av ordningsfråga, sakupplysning och replik efter mötesordförandens godkännande. Schemalagda pauser bryter plenumdebatten automatiskt utan att mötet behöver besluta om paus. Under debatterna på stämman kan det vara bra att ha koll på dessa begrepp:

Replik: Om en person nämner dig eller något du sagt kan du be att få förtydliga genom att hålla upp ditt röstkort och ropa "replik". I en replik får du inte komma med nya åsikter eller yrkanden, bara förtydliga det du redan sagt.

Ordningsfråga: Om du har en åsikt kring något i själva mötet, exempelvis som hur det genomförs, begär du ordet genom att hålla upp ditt röstkort och säga "ordningsfråga". Det bryter tillfälligt talarlistan. Exempel på ordningsfråga är att avbryta mötet för rast eller önskemål om förtydligande från presidiet.

Vid ordningsfråga får förslagsställaren föredra sin fråga kort, och därefter går mötet direkt till beslut om sådant behövs. Mötet går alltid direkt till beslut i ordningsfrågor, utan debatt.

Sakupplysning: Sakupplysning är en kort faktaupplysning där en person kan bryta talarlistan för att bidra med fakta som kan underlätta eller förkorta debatten. En sakupplysning är alltid bara fakta och får inte vara argumenterande. Sakupplysning påkallas på samma sätt som ordningsfråga, se ovan.

Streck i debatten: Om du tycker att en diskussion har pågått länge nog håller du upp ditt röstkort och ropar "streck i debatten". Frågan bryter talarlistan och beslut fattas direkt. Streck i debatten innebär att alla som vill får sätta upp sig på talarlistan innan beslut fattas, men bara en gång. Inga nya yrkanden får heller lämnas in.

Beslut och röstning

När en fråga är färdigdiskuterad är det dags att gå till beslut. Mötesordföranden föreslår då en propositionsordning, vilket betyder hur röstningen ska gå till. Om det finns två förslag är det ganska enkelt, då ställs de mot varandra.

Finns flera förslag är det lite krångligare. Förbundsstyrelsens förslag är alltid huvudförslag. Övriga förslag ställs mot varandra, så att man till slut har röstat fram ett förslag som ställs mot huvudförslaget i en sista omröstning. Mötesordföranden föreslår propositionsordning och val av röstningsmetod inför varje beslut. Omröstningar som har fler än två förslag som står emot varandra kommer i de flesta fall att genomföras i VoteIT.

Så här röstar vi:

Acklamation (JA-rop)

Först genomförs omröstningar genom så kallad muntlig acklamation, vilket betyder ja-rop. Du ropar aldrig nej, bara "ja" på det förslag du tycker är bäst. Ordföranden tolkar vilket förslag som fick flest ja-röster, alltså vilket förslag som fått majoritet. Det här är det vanligaste sättet att genomföra en omröstning.

Votering med röstkort

Alla ombud med rätt att rösta vid förbundsstämman kan begära votering. Om det verkar jämnt i omröstningen och du vill vara mer säker på vilket förslag som faktiskt vann kan du ropa "votering". Då ställs samma fråga igen men nu används röstkorten. När beslut fattas med kortuppräkning kommer först alla som är för ett förslag bli ombedda att hålla upp sina röstkort, därefter ombeds alla som är mot förslaget att hålla upp sina lappar. Mötesordföranden bedömer igen vilket förslag som fick mest röster.

Votering med rösträkning

Tycker någon att mötesordföranden såg fel kan den en sista gång ropa "votering med

rösträkning". Då röstar vi i VoteIT. När VoteIT används för att samla in röster frågar mötespresidiet mötet om alla är klara och omröstningen stängs först när ingen längre uttrycker att de inte är klara.

Sluten omröstning

Vid personval, till exempel när förbundsstämman ska genomföra val av styrelse, kan sluten omröstning begäras. Då genomförs röstningen i VoteIT, i sluten omröstning.

Sammanfattningsvis går alltså omröstningen till i den här ordningen:

1. Acklamation, med JA-rop
2. Om någon ropar VOTERING, så används röstkortet.
3. Ropar någon VOTERING MED RÖSTRÄKNING igen, så röstar vi i VoteIT.
4. Vid personval kan sluten omröstning ske om någon begär det.

Du behöver inte rösta i alla frågor, utan kan lägga ner din röst genom att helt enkelt inte ropa ja för något förslag eller låta bli att hålla upp ditt röstkort.

Beslutsärenden – se Ärenden på stämman

Debatt – se Begära ordet

Friformsdiskussion

Inför två av ärendelistans beslut, vid punkt 15. Motioner och förbundsstyrelsens förslag samt punkt 17. Fastställande av ekonomiska riktlinjer samt ekonomisk ram för riksförbundets verksamhet genomförs en friformsdiskussion för alla ombud. Syftet med friformsdiskussionen är att öka ombudens delaktighet i diskussionen som leder fram till besluten som stämman fattar. Inga formella beslut tas i friformsdiskussionen, det är endast ett förberedande forum inför kommande debatt och beslut i plenum.

De ämnen som diskuteras i friformsdebatten presenteras i plenum av de processledare som utsetts att leda respektive diskussionsgrupp. I första rundan kommer de till förbundsstämman inkomna motionerna att diskuteras, tillsammans med förbundsstyrelsens förslag till förbundsstämman. Diskussionerna pågår i omgångar om max 40 minuter, och diskussionsgrupperna är öppna så länge som det fortfarande finns ombud som vill diskutera en viss fråga. I varje diskussionsgrupp finns en ledamot från förbundsstyrelsen närvarande. Diskussionsgrupperna är ombudens forum för diskussion och det är viktigt att alla får komma till tals och bjuda in att uttrycka sin åsikt.

Förslag – se Yrkanden, samt Ärenden på stämman

Motioner – se Ärenden på stämman

Nomineringar

Ombuden kan nominera till den kommitté som ska föreslå kandidater till val av valberedning för de två kommande åren. Det går också att nominera kandidater till valberedningen.

Nomineringar kan göras på plats när förbundsstämman samlas i Nyköping eller i VoteIT från och med 2019-05-22.

Perioden för nomineringar till valberedningens förslag till förbundsstyrelsen har avslutats. Ombuden har alltid möjlighet att nominera kandidater på plats under stämman.

Ombud

Ombudet är förbundsstämmans röstberättigade deltagare som utsetts av medlemmar i Studiefremjandet att föra deras talan. Ombuden anmäls efter en särskild ombudsfordelning som regleras genom stadgarna. Alla ombud som är noterade på röstlängden har rätt att yttra sig, ge förslag och rösta i de frågor som tas upp på stämman. Fordelningen av ombud till förbundsstämman 2019 du i handlingen 5:2 Ombudsfordelning.

Ordningsfråga – se Begära ordet

Plenumdebatt – se Begära ordet

Presidium

Stämman leds av ett presidium, med två mötesordförande och två sekreterare. Presidiet ser till att alla som vill får komma till tals under förbundsstämman och att allt går rätt till rent föreningstekniskt. Mötesordförande föreslås av valberedningen, och sekreterare anmäls av förbundsstyrelsen.

Propositionsordning

När flera förslag ställs mot varandra ser mötesordföranden till att mötet röstar på ett sådant sätt att alla förslag får samma chans. Ordföranden föreslår då en ordning för hur frågan ska ställas till mötesdeltagarna om hur de vill rösta. Detta är propositionsordningen.

Rapporter – se Ärenden på stämman

Replik – se Begära ordet

Reservationer

Ombud som anser att ett beslut kan leda till juridiska konsekvenser för organisationen har rätt att reservera sig mot det beslutet. Reservation kan inte användas för att få en egen uppfattning i en viss fråga införd i protokollet. Reservation innebär att ombudet markerar att hen inte står bakom ett beslut som kan få juridiska konsekvenser.

Röstlängd

Röstlängden är listan över det antalet ombud som i stunden har rösträtt på mötet. Röstlängden justeras vid mötets öppnande (vid punkten 5. Fastställande av röstlängd på ärendelistan), och justeras därefter löpande i VoteliT. Om du vill att röstlängden ska justeras väcker du detta som *en ordningsfråga*.

Sakupplysning – se Begära ordet

Sluten omröstning – se Beslut och röstning

Streck i debatten – se Begära ordet

VotelT

VotelT är ett digitalt mötesverktyg som används för genomförande av beslutande möten på distans, eller som i Studieförbundet fall, som beslutsstödsystem för ett möte som genomförs fysiskt. I VotelT kan mötesdeltagarna enkelt följa aktuella dagordningspunkter, diskutera, lägga förslag och rösta under mötet. VotelT är en fri och öppen programvara och omhändertas av den ideella föreningen Betahaus. Vid Studieförbundet förbundsstämma 2019 används VotelT som stöd i följande processer

- Arbetsflöden för yrkanden, dagordningspunkter och genomförande av mötet – ombuden kan hela tiden följa vilka ärenden som är obehandlade, under behandling och färdigt
- Lämna yrkanden (förslag till beslut)
- Nomineringar vid personval
- Begära ordet, hantering av talarlistor samt talarstatistik
- Hantering av omröstningar, och tydlig visualisering av dessa
- Möjlighet till diskussion kring ärenden och förslag, med taggar för koppling mellan diskussioner och yrkanden
- Uppdatering av röstlängd och närvarokontroll

Varje ombud och gäst vid förbundsstämman kommer att få en inbjudan till att logga in i VotelT via den e-post som uppgivits i anmälan, i god tid före mötet. Det kommer att finnas funktionärer på plats som kan hjälpa dig med inloggning och med övriga frågor om du har frågor om systemet. Det är viktigt att du som ombud testar att logga in i VotelT innan du kommer till förbundsstämman, för att undvika tekniska problem på plats.

Votering med röstkort – se Beslut och röstning

Votering med rösträkning – se Beslut och röstning

Yrkanden

Alla ombud kan lägga egna förslag, så kallade yrkanden, under de ärenden som tas upp under förbundsstämman. Det görs enklast genom att skriva in sitt yrkande i VotelT, direkt under aktuellt ärende. Du kan också få hjälp med inskrivning i VotelT av en funktionär på plats.

Själva yrkandet ska vara skrivet i en eller flera att-satser

"Vi föreslår att förbundsstämman beslutar

att xxxxxxxxxxxx

att xxxxxxxxxxxx"

Ärenden på stämman

I stämmohandlingarna finns ett förslag till arbetsordning. Några av de ärenden som tas upp på stämman är rapporter och redovisningar som föredras och sedan läggs till handlingarna. Vid de punkterna fattas inga beslut. Därtill finns en hel del beslutsärenden. Bland beslutsärendena finns förslag från förbundsstyrelsen och från valberedningen. Det finns också motioner, alltså förslag från Studieförbundet medlemsorganisationer och distrikt/avdelningar.

De flesta ärenden som tas upp börjar med att ett yrkande presenterats från talarstolen, ofta

av någon i förbundsstyrelsen. När det är gjort kan ombuden ställa frågor och argumentera för eller emot. Yrkanden (förslag) ska lämnas genom det digitala mötessystemet VotelT som finns tillgängligt under mötet. Personer som inte känner sig bekväma med att lägga in förslaget själv via VotelT kan få hjälp av mötets stödsekreterare.

.....

Det finns självklart mycket mer att säga om förbundsstämman, men vi hoppas att du nu känner dig lite mer förberedd.

På årets stämma ska många viktiga beslut fattas. Vi hoppas att du ska känna dig delaktig och betydelsefull på stämman. Är du det minsta tveksam om något, ta kontakt med någon av våra medarbetare på plats så hjälper vi till.